నాయిక

ముదిగొండ శివప్రసాద్

బయట సన్నగా వర్షం.

దట్టమైన చలి.

నగరం మొత్తం ఉన్ని దుప్పట్లో దూరిందా అన్నట్టున్న చల్లని, చిక్కని చీకటి.

కోమల, రాజేశ్వరరావు పోట్లాడుకుంటున్నారు.

ఇంతలో బయట మనిషి కదిలిన అలికిడి.

కోమల ఉలిక్కిపడింది.

'ఎవరు వారు?'

'..'

'ఏహ్ హౌస్ ప్లీజ్'

'.. ..'

'మా రాజ్ హి స్క్రీన్?'

'. . . .'

కోమల భయానికి రాజేశ్వరరావు చకితుడైనాడు.

'సైంటిస్ట్ భార్యవై, మనిషివి కూడా ఇంత సైకిక్‌గా, సున్నితంగా ఉంటావేమిటి, కోమలా!'

'మీ జాబ్ అంటే వాళ్ళలా కప్పలనూ, ఎలుకలనూ కోసి కోసి ముద్దుచేసార లేదుగా!' నవ్వింది కోమల.

కాని, ఆ నవ్వు వెనక ఏదో భయం— ఎందుకో ఆందోళన —

నిజమే! మొన్నటి పేరయ్య సంఘటన జరిగినప్పటినుండీ కోమలకు ప్రతి

క్షణమూ భయమే. ప్రతి చోటా వీరయ్య ప్రతిబింబమే!

మరో ఆట మొదలైంది. రాజేశ్వరరావు పేకాటలో మంచి నేర్పరి— ముఖ్యంగా రమ్మీలో.

పేకాటకు మేధాశక్తి పనికిరాదు. అంతా అదృష్టమే నంటుంది కోమల.

అయితే, రాజేశ్వరరావు అదృష్టవంతుడా?

కాదు. మేధావి ననుకుంటాడు. తానుమాత్రం.

రాజేశ్వరరావు పెద్ద అందగాడు కాదు. అయితే, ధనమే సర్వ సౌందర్య సాధనంగానూ, సువర్ణమే సర్వసద్గుణకన్నా గరిష్ఠమైనదిగానూ భావిస్తే రాజేశ్వరరావు మహా సౌందర్యవంతుడూ, సర్వగుణ సంశోభితుడూను.

ఆ ధనం వల్లనే కోమల ఆకర్షింపబడిందని కూడా రాజేశ్వరరావుకు అంతరాంతరాలలో ఎక్కడో ఉన్నది.

కాని, కోమలకు ధనం మీద మక్కువ ఉందో, లేదో ఇదమిత్థంగా చెప్పడం కష్టం.

స్త్రీకి చీరలమీద, నగల మీద మోజు ఉండడం సహజమే. కాని, కోమల ఇప్పుడు స్త్రీ కాదు.

కేవలం ఒక మనిషి మాత్రమే.

ఆమెకు చీరెలకన్నా, నగలకన్నా, డబ్బుకన్నా ముఖ్యంగా ఒక తోడు కావాలి.

అందుకే రాజేశ్వరరావులో ఆమె లేని అందాలు కూడా చూచుకుంది.

భార్య పోయి ఒంటరిగా ఏ బాదరబందీ లేకుండా జీవిస్తున్న అతనిలో తనకు కావలసిన అన్ని లక్షణాలూ ఉన్నట్లు ఊహించుకుంది.

అందుకే ఈ స్నేహం; అందుకే ఈ తోడు!

పేకాట మజాగా సాగుతూంది.

పక్క గదిలో శిరీష చదువుకుంటూంది.

పై వారం నుంచీ ఆమె పరీక్షలు.

అందుకే ఏకాగ్రతతో పొద్దుపోయినా చదువుతూంది.

బయట వర్షం!

ఈదురుగాలికి కదులుతున్న చెట్టు కొమ్మలూ, తీగలూ కిటికీలనూ, గాజు తలుపులనూ రుద్దుతూ రభస చేస్తున్నాయి.

శిరీష కెందుకో కిటికీ దగ్గర మనిషి కదిలినట్లనిపించింది.

అనుమానం వచ్చి చేతిలో పుస్తకం అలాగే టేబిల్ మీద పెట్టి పక్క గదిలోకి తొంగి చూచింది.

సుగాలీ సౌందర్యం

ఫోటో—పి. ఎస్. సత్యమూర్తి (చిత్తూరు)

రాజేశ్వరరావు కోమల చేతిని ముద్దు పెట్టుకొంటున్నాడు.

చటుక్కున ఆ గదికీ, తన గదికీ మధ్య ఉన్న కిటికీని దగ్గరకు వేసి తన గదిలో నుండి బయటకు పోయే వీధి వాకిలి తెరిచి చూచింది.

బయట ఎవరో మానవాకారం చీకట్లో కదులుతున్న ట్లనిపించింది శిరీషకు.

'ఎవ రక్కడ?'

జవాబు లేదు.

'వహా కౌన్ హై.'

'పర్‌దేశీ!' ... మాటలు చాలా బలహీనంగా ఉన్నాయి.

'ఇదర్ ఆవో!'

అయిష్టంగానే వచ్చాడు అతడు శిరీష ఉన్న గుమ్మం దగ్గరికి. ఆయన తలపాగానూ, గడ్డాన్నీ, చేతికడియాన్నీ బట్టి ఎవరో సర్దార్జీ అని తెలియగానే పోల్చుకున్నది. ఇలాంటి సర్దార్జీలూ, కాబూలీవాలాలూ తెల్లవారక ముందే వచ్చి తాము అప్పు ఇచ్చిన పేదవాళ్ల ప్రాణాలు పిండడం తనకు బాగా తెలుసు.

ఈయ నెవరు?

మాసిన గుడ్డలనుబట్టి బిచ్చగాడేమోనని అనుకుంది.

వర్షానికీ, చలికీ తమ ఇంటి ముందు వరండాలో తలదాచుకుంటున్నాడా?

'లోపలికి రా.' హిందీలోనే పిలిచింది.

తడుసుకుంటూ, నెత్తిన పడ్డ చూరు నీళ్లను చేతితో తుడుచుకుంటూ లోపలికి వచ్చాడు సర్దార్జీ.

'ఎక్కడికి పోతున్నావు?'

'విజయవాడకు.'

'ఎందుకు?'

'అక్కడ మా కుటుంబం ఉంది.'

'మరి హైదరాబాద్ వచ్చే వేమిటి?'

'ఇక్కడ వ్యాపార సంబంధంగా పని ఉండి వచ్చాను. ఇంతలో ఈ ముసురు వచ్చి ఇక్కడ చిక్కుపడిపోయాను, అమ్మాయిగారూ.'

'చాయ్ తాగుతావా?'

'తమ దయ.'

ఫ్లాస్కులోంచి ఓ కప్పు చాయ్ ఇచ్చింది.

ఎంతో ఆప్యాయంగా తాగాడు సర్దార్జీ.

'మీది ఏ దేశం?'

'పంజాబ్.'

శిరీషకు మమకారం అంటే ఏమిటో మొదటిసారి తెలిసింది. పొట్టకూటికోసం పంజాబ్ నుంచి విజయవాడ వచ్చాడు సర్దార్జీ. భార్యాబిడ్డలకోసం ఈ ముసురులో ఈదురుగాలిలో ఇలా అవస్థ పడుతూ సంపాదిస్తున్నాడు, పాపం!

'మీ రేం చదువుతున్నారు?' సర్దార్జీ ప్రశ్న.

'రెండేండ్ల ఇంటర్‌మీడియట్.'

ఇంతలో తలుపు తోసుకొని ఈ గదిలోకి వచ్చింది కోమల.

కొత్త వ్యక్తిని చూచి ఒక్క క్షణం తెల్లబోయింది.

'ఈయ నెవరే?'

'ఎవరో బాటసారి. వానకు మన ఇంటి దగ్గర చిక్కుపడ్డాడమ్మా. పాపం, తడిసిపోతున్నాడని లోపలికి పిలిచాను.'

'బాగుంది. రేపు నువ్వూ, నీ మొగుడూ ఓ అనాథ శరణాలయాన్ని స్థాపించే టట్లున్నారే?' — సర్దార్జీని ఓ క్షణం చూచింది. ఇందాక ఎవరో బయట కదిలి నట్లనిపించింది ఇతనేనన్న మాట.

అనవసరంగా ఎంత భయపడిపోయింది తాను!

వీరయ్యేమో ననుకుంది. ప్చ్!

అల్మారాలోంచి ఓ రెండు ఉలెన్ బ్లాంకెట్స్ తీసుకుంది. కోమల.

శిరీష తల వంచుకుని తల్లి ప్రవర్తన గమనిస్తున్నది.

అంటే, రాజేశ్వరరావు ఈ రాత్రికి ఇక్కడే పడుకుంటాడన్న మాట.

'సర్లే. వాణ్ణి బయటకు తరిమి తలుపేసి పడుకో. దొంగ వెధవలంతా ఇలాగే ఉంటారు.' అని కోమల మధ్య తలుపు బంద్ చేసి తన గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది.

శిరీష ఇటు గడె పెట్టుకుంది.

'ఏమిటి ఆలోచిస్తున్నావు సర్దార్జీ?'

'ఏమీలేదు.' ఈ లోకంలోకి వచ్చాడు సర్దార్జీ.

'నీ పే రే మన్నావు?'

'భగవాన్‌సింగ్.'

'సింగ్‌జీ! నీ కెంతమంది పిల్లలు!'

'ఇద్దరు కుమార్తెలు.'

'ఏం చదువుతున్నారు?'

'ఇద్దరూ చిన్న పిల్లలు. ఒకామె రెండేండ్లది; మరొకతెకు నాలుగు నెలలు.'

'మీ కీ తెలుగుదేశం నచ్చిందా?'

'చాలా బాగా నచ్చింది, అమ్మాయిగారూ. మీ ఆచారాలూ, సంప్రదాయాలూ అంటే మా కెంతో ఇష్టం.'

'అయితే, మీ పిల్లలు పెద్దైనాక ఏయే గ్రంథాలు చదువుతారు?

'గ్రంథ సాహెబ్ వంటి మా మత గ్రంథాలూ చదువుతారు మీ సుమతీ

తిలకం, దాశరథీ శతకం కూడా చదువు తారు — ముఖ్యంగా మా ఆవిడకు మీ సంప్రదాయాలంటే ఎంతో ఇష్టం. గోరింటాకు పండగలూ, అట్లతద్దులూ ఎంతో ఇష్టం.'

'అట్లతద్ది అంటే ఏమిటి, సర్దార్జీ?'

సర్దార్జీ నవ్వాడు. 'అమ్మాయిగారూ మీ పండగ గూర్చి మీకే తెలియదా?'

'తెలీదు. నేను చిన్నప్పటినుంచి ఈ హైదరాబాద్‌లోనే పెరిగాను. కాన్వెంట్‌లోనే చదివాను. అందుకని మాకు పండగలూ పబ్బాలూ అంత బాగా తెలియవు.'

సర్దార్జీ అట్లతద్ది అంటే ఏమిటో శిరీషకు వివరించాడు.

'అబ్బ ఎంత బాగుంది పండగ!' అన్నది శిరీష.

'మరి — జీవితమంటే ఈ బస్సులూ, కార్లూ మాత్రమే కాదు, అమ్మాయిగారూ. పండగలూ పబ్బాలూ, ఆచారాలూ వ్యవహారాలూ — అదే జీవితమంటే — అవే బ్రతుకుపై మమతను పెంచుతాయి— మాధుర్యాన్ని పంచుతాయి.'

సర్దార్జీకి మంచి సంస్కారం ఉందని గ్రహించింది శిరీష.

ఇంతలో తల్లి మళ్ళీ తలుపు కొట్టింది.

శిరీష తలుపు తీసింది.

'తల నొప్పిగా ఉంది. ఆ ఫ్లాస్కు ఇటు తే.'

ఈసారి కోమలను పరీక్షగా చూశాడు సర్దార్జీ.

'అరే. నాజ్ఞాపకాన్లో తరమలేదా ఏమిటి ఇంకా!'

'వెడతాడులేమ్మా. బయట మరీ మసుగుగా ఉంది కదా!'

'బాగుంది వరస' మారువేషంలో వీరయ్య వచ్చాడేమోనని మరోక్షణం పరీక్షించి చూచింది కోమల.

కోమల ఏదో ఆవేశంలో తన కెంటిమాత్రమూ ఆర్ధతతో కాని, అంతస్తుతో కాని సమానం కాని వీరయ్యతో ఓ తప్పు చేసింది. వీరయ్య అప్పటినుంచి శనిగ్రహంలా పట్టుకున్నాడు.

తరవాత పశ్చాత్తాపపడింది.

వీరయ్య మొహాన కొన్ని డబ్బు పడేసి పొమ్మంది. అయినా, వదలడం లేదు వాడు.

కోమల నిట్టూర్చి ఫ్లాస్కు తీసుకొని వెళ్ళిపోయింది.

అవతల తలుపు గడియవేసుకున్న శబ్దం.

'ఏమిటి, సర్దార్జీ, ఆలోచిస్తున్నావు?'

సర్దార్జీ మాట్లాడలేదు.

'ఆఁ ఇంకా చెప్పు. మీ కూతురు చేతులకు గోరింటాకు పెట్టుకొని చిన్న ఉయ్యాల ఊగుతుందా? అయితే, సర్దార్జీ, పెద్ద పెద్ద ఊపులతో ఉయ్యాల ఊగితే పిల్లలు కింద పడిపోరా?'

సర్దార్జీ మాట్లాడడం లేదు.

అతని కళ్ళు చెమ్మగిల్లాయి.

'నీ పేరు ఏమన్నారు, అమ్మాయిగారూ.'

'శిరీష.'

'శిరీషగారూ, మీరు చిన్నప్పుడు ఎప్పుడూ ఉయ్యాల ఊగనే లేదా?'

'లేకేం? ఇదుగో— ఉయ్యాల ఊగుతూ ఫోటో కూడా తీయించుకున్నాను. అయితే, అది నీవు చెప్పే అట్లతద్ది

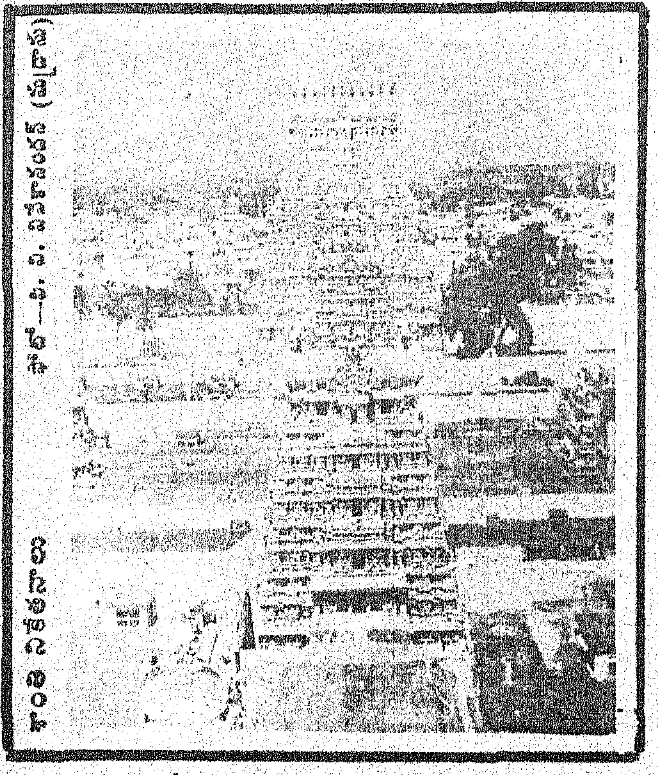

ఉయ్యాల కాదు. కేవలం వినోదార్థం కట్టుకున్న ఉయ్యాల. ఇదుగో— చూడు.'

ఆల్బమ్ నుండి తన చిన్నప్పటి ఫోటో చూపింది.

భగవాన్‌సింగ్ ఫోటో చూచి, 'చాలా బాగుంది అమ్మాయిగారూ! మీ చిన్నప్పటి ఫోటో — అరే! ఈ ఫోటో ఎవరిది?'

'మా నాన్నగారిది — వెంకటసుబ్బయ్య గారు. నా చిన్నతనంలో చనిపోయారు. అవునుగానీ, సర్దార్జీ, భర్త చనిపోతే మీ ప్రాంతంలో స్త్రీలు మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకోవడం, స్కూటర్లు ఎక్కి తిరగడం చేస్తారా?'

'ఏమమ్మా అలా అడిగావు?'

'ఇవన్నీ నా కిష్టంలేదు, సర్దార్జీ. అయినా మా అమ్మ అలా చేస్తుంది. రాజేశ్వరరావు అనే లెక్చరర్‌ని చేసుకుంటుందిట! వాడంటే నా కసహ్యం. ఆచ్చంగా జూలియస్ సీజర్‌లో బొమ్మలాగే ఉంటాడు.

ఆల్బమ్ టేబిల్ మీద పడేశాడు భగవాన్‌సింగ్.

'సర్దార్జీ, ఇంక పడుకుందాం. నీ కష్టం తరం లేకపోతే ఆ సోఫా— కమ్— బెడ్‌లో పడుకో — తెల్లవారాక వెళ్ళవచ్చు.'

'అలాగే అమ్మాయిగారూ.'

శిరీష ముఖానికి కోల్డ్ క్రీమ్ పూసుకొని వచ్చింది.

సర్దార్జీ తన సంచీలోంచి ఓ పర్సు తీసి శిరీష చేతి కిచ్చి, 'అమ్మాయిగారూ, ఇక్కడ దొంగ భయం లేదుగదా' అన్నాడు.

'లేదులే— ఏం?'

'ఎందుకైనా మంచిది— దీన్ని లోపల భద్రంగా దాచండి. ఉదయం తీసుకుంటాను.'

'అలాగే.' పర్సు తీసుకొని అల్మైరాలో పెట్టి లాక్ చేసింది.

సర్దార్జీ పడుకుంటూ అన్నాడు: 'అమ్మాయి గారూ, మీరు చదువంతా పూర్తయ్యాక మంచి తెలుగు పిల్లవాణ్ణి పెళ్ళి చేసుకోండి.'

'లేదు, భగవాన్‌సింగ్. మా అమ్మ గారికి పీటర్ పాల్ స్నేహితుడు. ఆయన కొడుకు అమెరికాలో చదువుతున్నాడు. బహుశా ఆ శామ్యూల్‌కే నన్నిచ్చి చేయాలని మా అమ్మ ఉద్దేశం.'

'మరి నీ ఇష్టం?'

'నా దేముంది?' అని కొంచెం ఆగి అన్నది.

'శామ్యూల్ చాలా అందంగానే ఉంటాడు...'

శిరీష భగవాన్‌సింగ్‌ను వరండా పక్క గదిలోకి పంపి తలుపులు వేసుకొని పడుకొంది.

ఉయ్యాల ఊగుతున్నట్లూ, చేతులకు గోరింటాకు పెట్టుకున్నట్లూ, అట్లతద్ది పాటలు పాడుతున్నట్లూ ఊహించుకుంటూ పడుకుంది శిరీష. అవే అలలు అలలుగా కలలు కలలుగా ఆమె మనస్సులో మెదులుతూ ఉన్నాయి తెల్లవార్లూ.

ఉదయం నిద్ర లేచి చూచింది.

బయట వర్షం లేదు. కాని, గాలి మాత్రం ఈదురోమంటూనే ఉంది.

'సర్దార్జీ!' తలుపు తీసింది.

గదిలో సర్దార్జీ లేడు.

శిరీష నిర్ఘాంతపోయింది. ఆ గదిలోంచి కిటికీవైపు ఉన్న ద్వారం తెరచి ఉంది.

సర్దార్జీ రాత్రికి రాత్రే చెప్పకుండా పారిపోయాడా? ఎందుకు?

భగవాన్‌సింగ్ ఎవరో దొంగ అని నిశ్చయించుకుంది శిరీష.

ఈ సంగతి తల్లికి చెబితే తప్పు కాదు ఉంది. ఆడపిల్లైన నేనెవరూ గదిలోకి రానిచ్చిన నేరం తనదికాదా ... పోలీసులకు ఫోన్ చేస్తే? ఏమని? ? ?

ఉదయం కరకరమని పొద్దు పొడిచే సరికి పోలీసులు వచ్చి తలుపు తట్టారు.

శిరీష నిర్ఘాంతపోయింది.

తాను ఫోన్ చేయకుండానే వచ్చారేమిటి?

'మిసెస్ కోమలంగారి ఇల్లు ఇదేనా?'

శిరీష వారిని డ్రాయింగ్‌రూమ్‌లోకి ఆహ్వానించి, 'అవును, రండి, సర్' అని పిలిచింది.

'దయచేసి ఒక్కసారి మీ అమ్మగారిని పిలుస్తారా, అమ్మాయ్. ఆమె మీ అమ్మగారేనా? ...'

'అవును అవును. పిలుస్తాను' అంటూ వెళ్ళి తలుపు తట్టింది.

కోమల తన గదిలో కూర్చుని చాయ్ తాగుతూ ఏదో బ్యూటీ మాగజైన్ పేజీలు తిప్పుతూ ఉంది.

'అమ్మా, పోలీసులు వచ్చారు ఎందుకో?'

కోమల ఆశ్చర్యంతోపాటూ, భయం

(తరువాయి 33 వ పేజీలో)

[illegible] రూమ్‌లోకి వచ్చింది.

'[illegible] మేడమ్. మీ కే [illegible] తెలుసా?'

'ఏమిటి?'

'[illegible]య్యగారు [illegible] [illegible]?'

[illegible] పించింది.

'వ్యాన్ ? ఏమిటి మీ రంటున్నది?'

'[illegible] వెంకటసుబ్బయ్యగారు సజీ [illegible]. మీరే కదా వారి భార్య?'

'[illegible]...'

'[illegible] మీరు విజయ [illegible] ఉండేవారు కదూ.'

'[illegible].'

'మీ కిద్దరు పిల్లలా?'

'[illegible]. కాని, ఒకామె ఏడాది నిండక [illegible] పోయింది.'

శిరీష [illegible] తన కో [illegible]

'[illegible] మేడమ్. వెంకటసుబ్బయ్య గారు [illegible] రంగూన్‌లో [illegible] [illegible] హాస్పిటల్‌లో [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] వాళ్ళ [illegible].'

'అయితే.'

'అప్పుడు, ఇప్పుడు [illegible] [illegible] [illegible] మీరు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] తెలుసుకొని [illegible] మీ ఇంటికి [illegible]!'

[illegible] [illegible].

భర్త సజీవుడే [illegible] సత్యంతో ఆమె [illegible].

'అయితే, [illegible]?'

'[illegible] చూస్తాము.' శిరీష [illegible] గాని, కోమల [illegible] [illegible] వాన్ ఎక్కారు. వాన్ హాస్పిటల్ వద్ద ఆగింది.

[illegible] బల్లమీద [illegible] [illegible] చూచి భగవాన్‌సింగ్‌ను గుర్తుపట్టింది శిరీష.

'ఒరే ఈయన భగవాన్‌సింగ్.'

'నీ కీయన తెలుసునా, అమ్మాయ్?'

'ఆ తెలుసు. రాత్రి మా ఇంటికి వచ్చాడు.'

'అవె, అయితే ఆ వివరాలన్నీ తరవాత చెప్తా. వ్రాసుకోవాలి.'

'[illegible] ఈయనకు?' శిరీష దుఃఖంతో ప్రశ్నించింది.

'ఆత్మహత్య చేసుకున్నారు.'

'ఎందుకు?'

'తెలియదు. తన ఉనికి, [illegible] వానికీ పొత్తు కుదరనందున [illegible] మళ్ళీ గతంలో కలిసిపోయేందుకై [illegible] తున్నానని వ్రాశారు.

తన భార్యపేరు కోమల అనీ, ఆమె [illegible] తెల్లవారుజామునే లేచి [illegible] పాడుతూ [illegible] ఉంటుందని, తన చిన్న కూతురు రెండేండ్లది [illegible] టాకు పెట్టుకొని [illegible] ఉయ్యాల ఊగేవారని [illegible] కొని చూస్తూ ఉంటుందని, మరో పిల్ల తప్పకుండా సావిత్రిలా, దమయంతిలా అవుతుందని అందులో వ్రాసుకున్నారు. ఆయన జేబులో మీ ఇంటి అడ్రసు వ్రాసుకున్న కాగితాలూ, ఈ ఉత్తరమూ వేరు వేరుగా దొరికాయి.'

కోమల గట్టిగా నిట్టూర్చింది.

ముఖాన్ని పరీక్షించి పోల్చుకోవడానికి ప్రయత్నించింది.

ముదురు, చెక్కి [illegible] [illegible] ముడతలతో వికృతంగా ఉన్నాయి.

చనిపోయిన వ్యక్తి [illegible] [illegible] ఉన్న నిజం ఎంత భయంకరంగా [illegible] తిరిగి ఆయన గతంలోనే కలిసిపోయాడనే వాస్తవం ఆమె కంట [illegible] ఇచ్చింది—

వాస్తవికతతో [illegible] మనస్సు [illegible] ధాన పడింది తృప్తిగా!

భగవాన్ సింగ్ శవానికి [illegible] సంస్కారాలు జరిగాయి.

బయట [illegible] ఎండ. పొగమంచు పూర్తిగా చెదిరిపోయింది. తల్లీ బిడ్డలు ఇల్లు చేరారు. శిరీషకు [illegible] వచ్చాక అకస్మాత్తుగా గత రాత్రి [illegible] ఇచ్చిన పర్సు గుర్తుకు వచ్చింది. [illegible] తలుపులు తీసి చూసింది.

పర్సు అక్కడే ఉంది.

లోపల కొంత కరెన్సీతోబాటు రెండు ఉంగరాలు ఉన్నాయి.

వాటి రాళ్ళ వేల [illegible] [illegible].

ఒకటి రెండేండ్ల [illegible], మరొకటి నాలుగు నెలల పాపకూ [illegible] చేయించుకొని తెచ్చాడు [illegible]. ✱

నీటిగుర్రం

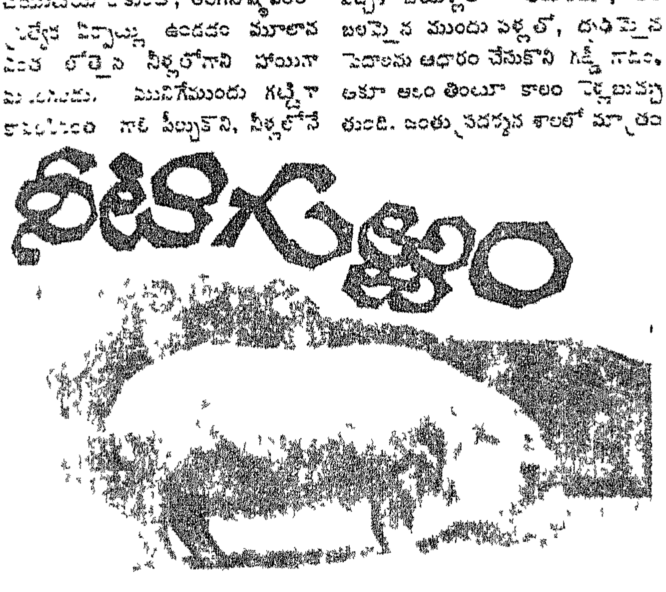

నీటిగుర్రం అనబడే నున్నటి [illegible] చర్మంతో చిన్నపాటి [illegible] వింతగా, భయంకరంగా [illegible], ఎక్కువసేపు నీటిలోనే [illegible] మానవుల ఆకర్షణను [illegible] జంతువులను చాలామంది [illegible] శాలలో చూసే ఉంటారు. బహుశా దీనిని గురించి ఎక్కువ మందికి తెలిసి ఉండకపోవచ్చు.

ఆఫ్రికాలోని అన్ని నదులలోనే కాక [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] లోతైన జలాశయం [illegible], నదుల లోనూ వీటి సంఖ్య అధికంగా ఉంది.

చిన్నపాటి ఏనుగులా కనిపించినా, నీటిలో [illegible] తరవాత భూమి మీద [illegible] [illegible] కన్నా వేగంగా [illegible]. అందుకే దీనిని 'నీటి గుర్రం' అంటుంటారు. ఎక్కువగా ఎప్పుడూ నీళ్ళలోనే ఉంటుంది కాబట్టి 'నీటి [illegible]' [illegible] అంటుంటారు.

[illegible] నుండి నాలుగు టన్నుల [illegible] నీటిలో చాలా [illegible] [illegible] మాత్రమే కాక, [illegible] [illegible]. [illegible], నీటి [illegible] ఒక జాతికి చెందినవే. కాని, [illegible] [illegible] భాషలో [illegible]. కాని, ఇది [illegible] [illegible]. [illegible] నీటి [illegible], [illegible] భూమి మైన స్వేచ్ఛగా ప్రయాణానికి వీలైన అంగసౌష్ఠవం కలిగిన పెద్ద జంతువు ఇది ఒక్కటే! నీళ్ళలో మునిగినప్పుడు ఈ జంతువుకు మనలా [illegible] పడవలసిన అవసరం లేదు. మునగగానే ముక్కు, చెవులు, కనురెప్పలు [illegible] మూసుకుపోయినా, పని చేయటమే గాకుండా, అంగసౌష్ఠవంలో ప్రత్యేక [illegible] ఉండడం మూలాన ఎంత లోతైన నీళ్ళలోగాని హాయిగా [illegible]. మునిగేముందు గట్టిగా [illegible] గాలి పీల్చుకొని, నీళ్ళలోనే వదిలి పెడుతూ, అవసరమైనప్పుడు మరల పైకి తేలి పీల్చుకుంటుంది.

అంత పెద్ద జంతువు కేవలం శాకాహారి అని తెలిసినప్పుడు ఆశ్చర్యం కలుగక మానదు. పగలంతా నీళ్ళలోనే ఉంటూ రాత్రులు మాత్రమే ఆహారం కోసం వచ్చిక బయళ్ళలో తిరుగుతూ, [illegible] బలమైన ముందు పళ్ళతో, దృఢమైన పెదాలను ఆధారం చేసుకొని గడ్డి [illegible]. ఒకూ [illegible] తింటూ కాలం వెళ్ళబుచ్చుతుంది. జంతు ప్రదర్శన శాలలో మాత్రం [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] అరవైఏండ్ల [illegible] [illegible] తారు.

అంత పెద్ద జంతువు [illegible] ఎక్కడా తిరగదు. [illegible] గుంపులు గుంపులుగా [illegible] విహరిస్తూ ఉంటాయి.

సామాన్యంగా ఆవు [illegible], గేదె [illegible] తొమ్మిది మాసాలు గర్భస్థ [illegible] మానం ఈనుతుంది. [illegible] 19 మాసాలు మోసి [illegible]. ఇది 8 నెలలు మాత్రమే [illegible] లోనే కని, అతి జాగరూకతతో [illegible] [illegible] మహా కోపంగా [illegible] రక్షించుకుంటూ సాకుతుంది. [illegible] [illegible] దీని పిల్ల బరువు 70 [illegible] 80 పౌన్లు వరకు ఉంటుంది. [illegible] [illegible]. పిల్లలకు పాలిస్తూ [illegible].

[illegible] ఎత్తు అయిదడుగుల [illegible] [illegible] నుండి పదమూడు [illegible] [illegible]. దీని పొడవు [illegible] [illegible] ఇది సామాన్యం [illegible] [illegible] పిల్లలను కంటూ [illegible] [illegible] జీవిత కాలం వరకైన [illegible] [illegible] సంవత్సరాల వరకు. ✱

రచన, ఫోటో:
కె. వి. హనుమంతరావు